

med, at der blev nedsat en Kirkekommission i 1853. Denne afgav et Forfatningsforslag, som Rigsdagen ikke tog mindste Hensyn til, men ganske kasserede. Næste Gang, der blev nedsat en Kirkekommission, var i 1868. Resultatet var nøjagtigt det samme: der blev fra Kirkens Side foreslaaet en Forfatning, Rigsdagen tog ikke det mindste Hensyn dertil. Ser vi endelig paa det kirkelige Udvalg, der blev nedsat i Aarhundredets Begyndelse, ved vi, hvilket paavert Resultat dets Arbejde førte til.

Nu har vi atter haft et kirkeligt Udvalg, og dette har afgivet Betænkning. Det var ikke med Glæde, jeg saa Indledningen til den Stilling, som Rigsdagen, eller rettere sagt, Regeringen tog overfor det kirkelige Udvalgs Arbejde derigennem, at Justitsministeren fremsatte et Forslag til Ægteskabslovgivning, hvori han overfor et af de vigtigste Afsnit, nemlig det, der omhandler Skilsmisse, ikke havde taget det mindste Hensyn til det kirkelige Udvalgs Arbejde paa dette Felt. Derfor maa vi være den højtærede Kirkeminister dobbelt taknemmelig, fordi han igennem den Kæde af Lovforslag, han her har forelagt, har taget et virkeligt Hensyn til det kirkelige Udvalgs Arbejde. Men jeg maa desværre bedrøve den højtærede Kirkeminister med at sige, at netop i dette Lønningslovsforslag er der jo taget det mindste Hensyn til det kirkelige Udvalgs Arbejde. I det hele taget gaar der en rød Traad gennem de Lovforslag, som den højtærede Kirkeminister har indstillet til Rigsdagen, og den viser sig kort udtrykt deri, at der er en Række af Mindretalsindstillinger, som Kirkeministeren har taget et ganske bestemt Hensyn til. Ved at slaa efter, hver Gang der er Tale om et Mindretal, finder man et Navn, der gaar igen i dem alle, og det er Hr. Departementschef Damkier. Det er, som om Hr. Damkier kunde have skrevet alle det kirkelige Udvalgs Lovforslag, thi overalt, hvor han har været med i Flertallet, er dets Indstilling blevet fulgt, og hvor han har foretaget en Mindretalsindstilling, er den forlangt den væsentligste Dels Vedkommende blevet fulgt. Ligesom Landbruget i sin Tid ikke ønskede at blive regeret fra den røde Bygning, er jeg sikker paa, at ogsaa vi, der selvfølgelig ikke har noget imod at lade vore dygtige Embedsmænd administrere, dog ikke ønsker at lade os regere af den røde Bygning, hvad Lovgivningsarbejdet angaar.

Jeg skal derefter gaa over til at gennemgaa Lovforslaget i den Orden, hvori det er affattet. Jeg kommer da først til at tale om de foreslaaede Lønninger. Ligesom der, som

før bemærket, med Hensyn til hele den politiske Side af det kirkelige Udvalgs Arbejde har været nedsat Kommissioner, saaledes har der ogsaa været nedsat Kommissioner til at bestemme de Lønninger, der skulde foreslaas. Saaledes har det været med Hensyn til de tre Lønningslove, som vi har vedtaget siden 1919. Der indtræder ogsaa det mærkværdige Forhold, at medens den første Kommission næsten udelukkende bestod af ministerielle Embedsmænd, og medens i den anden Kommission, den, der behandlede Lønningslovsforslagene for Københavns Præster, de ministerielle Embedsmænd var suppleret med en Række Menighedsraadsrepræsentanter, saa var den væsentligste Bestanddel af det kirkelige Udvalg, hvis Arbejde her foreligger til Behandling, Menighedsraadsrepræsentanter, Repræsentanter for dem, der skulde betale, for dem, der bedst vidste at vurdere Præsternes store Arbejde i vort Folk. Naar vi ser paa denne Forskelligartethed med Hensyn til Sammensætningen af de forskellige Kommissioner, vil vi se, at hvor Menighedsraadene har været rigeligst repræsenteret, har man bedst vidst at vurdere Præstens Arbejde i vort Folk.

Der er i denne Tid skrevet mange Artikler om de kirkelige Love, der er ogsaa skrevet nogle om Forslaget til Præsternes Lønningslov, og der er en Pastor Bjarner Andersen i Aalestrup, der i Bladet „København“ har skrevet en lang Artikel herom, hvori han udtaler, at Præsterne hører med til Husfolkene i den danske Folkekirk, og minder om, at dersom nogen ikke har Om-sorg for sine egne og mest for sine Husfolk, har han forraadt Troen og er værre end en vantro. Jeg mener, han er ganske uberettiget til at skrive en saadan Artikel, naar han ser, at det kirkelige Udvalg overalt, hvor det har arbejdet, har vidst at vurdere Præsternes Arbejde i vort Folk. Men det er jo ikke det kirkelige Udvalg, det er ikke Menighedsraadene, der skal bestemme Lønningerne, det er og bliver Staten, som har Ansvaret. Derfor bliver det nødvendigt for mig et lille Øjeblik at se paa, hvorledes Forholdet er mellem Stat og Kirke, og derudfra angive disse Lønningsforslag.

Det var jo med Begejstringens Ungdomsrødme, det ærede Medlem Hr. Borgbjerg førte Sagen for Adskillelsen mellem Kirke og Stat, en Sag, som fuldstændig visnede i det kolde og klamme Indlæg, som det ærede Medlem Hr. Moltesen fremkom med for samme Sag. Jeg maa meget beklage, at det ærede Medlem Hr. Borgbjerg sluttede sig til det Nødraab, som det